

det er godt, at det ligger dert, at man ikke vil lade sig fratage det, som man anseer for sin gode Ret, og, dersom Godseierne, og vistnok med Grund, antage for deres gode Ret at kunne sælge Fæstestederne og tage den hele Indtægt derfor, da troer jeg ogsaa, at deres Modstand mod at blive tvungne dertil er berettiget. Jeg vilde ansee det som Feighed, dersom de uden Modstand lode sig fratage denne deres Ret, og jeg har aldrig seet nogen Mand vinde Ure og Agtelse ved uden Modstand at opgive det, som han erkjendte for at være sin Ret. Men, idet jeg udtaler dette, er det ogsaa min fulde Formening, at, naar man ad Overenskomstens Vej tilbyder at gaae ind paa et Forslag i den Form, som her er antydet, da er der en ganske anden Anledning for Godseierne til at gaae ind derpaa, der er en ganske anden Anledning dertil, naar Forslaget faaer Formen af Frivillighed end af Lyang, og, naar Godseierne ved Siden deraf, erkjende, at der derved opnaaes det store Gode, at der tilveiebringes Ro i hele Landet med Hensyn til dette Spørgsmaal, og det vil der opnaaes, ved at give efter for det almindelige Onske. Med disse Ord skal jeg slutte.

Sfcherning: Det er mig kjærkomment at tage Ordet efter den ærede Rigsdagsmand, som nu udtalte sig, idet jeg i det Hele taget kan takke ham for de Skridt, han har gjort i denne Sag, skjøndt disse, det tilstaaer jeg, ikke ganske falde ud, som jeg havde ventet; men Begyndelsen fra denne Side, har jeg altid sagt, er en stor og mægtig Ting, den første Bevægelse, og dertil har det ærede Medlem bidraget. Om han ogsaa nu gjør Modstand, saa har han dog hjulpet til at faae Bognen løs og sat igang, og det gjælder nu for os Andre at bringe den til at løbe. Jeg skal, førend jeg gaaer nærmere ind paa, hvad det ærede Medlem nu har omtalt — og han er gaaet ind paa den hele Materie, denne Sag vedkommende, og ogsaa for dette maa jeg takke ham, — bringe paany i Erindring, at jeg ikke betragter denne Sag som en Expropriations-sag; thi der er aldeles ikke her Spørgsmaal om at tage Noget fra Noget, eller lægge Noget til Noget; det er mu-

ligt, at man ikke har fundet det rigtige Desingstal, men det rigtige Desingstal maa kunne findes. Jeg skal, for nærmere at gjøre det klart, bringe i Erindring Rigtigheden af det Udtryk, som det ærede Medlem har brugt, at det, blot at gjentage en Paastand ofte, giver den jævnlig en Betydning, som man siden vanskeligt kan fratage den. Dette gjælder i høieste Maade om den Paastand, der i Arrækker har været gjort, for at gjøre den jorddrottlige Besiddelse til fuld Eiendomsret, en Paastand, der har været gjort med saa en stor Driftighed, at man omtrent, for knap en Snees Aar siden, var lige paa Vej til at opgive hele Fæstelovgivningen, uden noget Bærgemaal for den Klasse af Indbyggere og Borgere i Landet, hvorom den skulde værne. Man var lige paa Vej til at indbrage det saakaldte Fæstegods, det, der kun var jorddrotlig Besiddelse, under de samme Bestidere med samme Ret, hvormed de besad den øvrige Deel af Godsset, i det Høieste med den Indskrænkning, at de ikke skulde have Lov til at lægge Bondejord ind under Herregaardsjorden, men at de tværtimod skulde have fri Raadighed over denne Jord, saa at de kunde bortforpagte den, o. s. f., fort sagt gjøre med den, hvad de selv vilde. Man var kommen saavidt i denne Paa- stand, at man allerede havde lagt Haand paa at bringe den i Udførelse i forskjellige Dele, og det var kun ved Lovgivningens Magt, at man har kunnet drive denne Paastand tilbage indenfor sine rette Grændser, og at bringe i Erindring, at Fæstelovgivningen endnu er levende, ikke alene levende i den Betydning, at den er til, men levende i sin hele Udviklingsmagt, en Udviklingsmagt, hvis Natur er den, at det er Statens Ret at kunne stige til de jorddrottlige Bestidere: Under de og de Betingelser, og kun under disse Betingelser, maae I bruge dette Fordegods; og deraf følger, at Staten kunde, om den vilde det, indskrænke Godseiernes Indtægter af Bondejorden til aldeles Intet. Et saadant Princip har været opstillet mange Gange, det vil jeg meget bede erindret af den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 1ste Valgfreds (Rosenørn), til hvem jeg jævnlig kommer til at henvende mig. Det nævnte ærede Medlem har